

Concursul interjudețean de matematică UNIREA 2015

Ediția a 14-a

Focșani, Ianuarie 2015

Clasa a 10-a

Problema 1. Fie $z_1, z_2, z_3 \in \mathbb{C}$ astfel încât $|z_1| = |z_2| = |z_3| = 1$ și $\frac{z_1}{z_2} + \frac{z_2}{z_3} + \frac{z_3}{z_1} = 1$.

Arătați că: $|z_1^{2016} + z_2^{2016} + z_3^{2016}| = 3$.

Lucian Lazăr

Soluție

Fie $\frac{z_1}{z_2} = \cos \theta + i \sin \theta$ și $\frac{z_2}{z_3} = \cos \phi + i \sin \phi$. Atunci $\frac{z_3}{z_1} = \cos(-\theta - \phi) + i \sin(-\theta - \phi)$
..... **2 puncte**

Pentru că suma acestor numere este 1 obținem $0 = \sin \theta + \sin \phi - \sin(\theta + \phi) =$
 $2 \sin \frac{\theta + \phi}{2} \cos \frac{\theta - \phi}{2} - 2 \sin \frac{\theta + \phi}{2} \cos \frac{\theta + \phi}{2} = 2 \sin \frac{\theta + \phi}{2} (\cos \frac{\theta - \phi}{2} - \cos \frac{\theta + \phi}{2}) = 4 \sin \frac{\theta + \phi}{2} \sin \frac{\theta}{2} \sin \frac{\phi}{2}$.
..... **2 puncte**

De aici rezultă că $\theta = 2k\pi$ sau $\phi = 2k\pi$ sau $\theta + \phi = 2k\pi, k \in \mathbb{Z}$, deci $z_1 = z_2$ sau
 $z_2 = z_3$ sau $z_3 = z_1$ ..... **1 punct**

Dacă $z_1 = z_2$, atunci $\frac{z_1}{z_3} + \frac{z_3}{z_1} = 0$ sau $(\frac{z_1}{z_3})^2 = -1$. Atunci $\frac{z_1}{z_3} = \pm i$, deci $|z_1^{2016} + z_2^{2016} +$
 $z_3^{2016}| = |z_1|^{2016} |2 + (\pm i)^{2016}| = 3$ ..... **2 puncte**

Problema 2. Fie $z_1, z_2, \dots, z_n \in \mathbb{C}^*, n \geq 1$ numere care au același modul. Arătați că:

$$\left| \sum_{k=1}^n z_k \cdot \sum_{k=1}^n \frac{1}{z_k} \right| \leq n^2.$$

Cristi Săvescu

Soluție

Scriem $z_k = m(\cos a_k + i \sin a_k)$, unde m este modulul comun al numerelor date și
 $a_k \in [0, 2\pi), k = 1, 2, \dots, n$ ..... **1 punct**

Observăm că $\frac{m}{z_k} = \frac{1}{\cos a_k + i \sin a_k} = \frac{\cos(0) + i \sin(0)}{\cos a_k + i \sin a_k} = \cos(-a_k) + i \sin(-a_k) = \cos a_k - i \sin a_k$,
 $\forall k = 1, 2, \dots, n$ ..... **1 punct**

Atunci $A = \sum_{k=1}^n z_k \cdot \sum_{k=1}^n \frac{1}{z_k} = m \sum_{k=1}^n (\cos a_k + i \sin a_k) \cdot \frac{1}{m} \sum_{k=1}^n z_k (\cos a_k - i \sin a_k)$, adică

$A = (\sum_{k=1}^n \cos a_k)^2 + (\sum_{k=1}^n \sin a_k)^2$. Deci putem afirma că A este un număr real pozitiv și
 $|A| = A$ ..... **2 puncte**

Mai departe $A = (\sum_{k=1}^n \cos a_k)^2 + (\sum_{k=1}^n \sin a_k)^2 = \sum_{k=1}^n \cos^2 a_k + 2 \sum_{1 \leq i < j \leq n} \cos a_i \cos a_j +$

$\sum_{k=1}^n \sin^2 a_k + 2 \sum_{1 \leq i < j \leq n} \sin a_i \sin a_j$ $A = n + 2 \sum_{1 \leq i < j \leq n} \cos(a_i - a_j) \leq n + 2 \frac{n(n-1)}{2} = n^2$
 ..... **3 puncte**

Problema 3.

(a) Fie $m \in \mathbb{N}^*$. Câte soluții are în $\mathbb{N}^*$ inecuația: $x^m \leq 2015$? Dar $m^x \leq 2015$?

(b) Demonstrați că pentru orice $n \geq 2$ are loc identitatea

$$\sum_{k=2}^n [\sqrt[k]{n}] = \sum_{k=2}^n [\log_k n].$$

Cristi Săvescu

Soluție

(a) Dacă $x^m \leq 2015$, atunci $x \leq \sqrt[m]{2015}$, deci $x \leq [\sqrt[m]{2015}]$. Atunci numărul soluțiilor acestei inecuații este $[\sqrt[m]{2015}]$ ..... **1 punct**

Analog, pentru cea de-a doua inecuație, numărul soluțiilor este $[\log_m 2015]$ .. **1 punct**

(b) Fie mulțimea $S_n = \{(a, b) \in \{1, 2, \dots, n\} \times \{1, 2, \dots, n\} : a^b \leq n\}$ ..... **2 puncte**
 Numărăm în două moduri cardinalul acesteia:

(1) Fixăm $\alpha \in \{2, 3, \dots, n\}$. Ecuația $\alpha^x \leq n$ are $[\log_\alpha n]$ soluții în $\{1, 2, \dots, n\}$, deci S are $n + \sum_{k=2}^n [\log_k n]$ soluții.

(2) Fixăm $\beta \in \{2, 3, \dots, n\}$. Ecuația $x^\beta \leq n$ are $[\sqrt[\beta]{n}]$ soluții în $\{1, 2, \dots, n\}$, deci S are $n + \sum_{k=2}^n [\sqrt[k]{n}]$ soluții ..... **3 puncte**

Problema 4. Fie funcția $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ cu proprietatea că $f(xf(y)) = yf(x), \forall x, y \in \mathbb{R}$.

(a) Arătați că f este impară.

(b) Determinați funcția f știind că mulțimea $A = \{x \in \mathbb{R} | f(x) = x\}$ este finită.

Cristi Săvescu

Soluție

(a) Pentru $x = 0$ obținem $f(0) = yf(0)$ pentru orice y , deci $f(0) = 0$ ..... **1 punct**
Dacă $f(1) = 0$, atunci pentru $y = 1$ avem $f(0) = f(x)$, pentru orice x , deci $f \equiv 0$ care este impară. Dacă $f(1) \neq 0$, atunci $f(x) = f(y)$ implică $f(f(x)) = f(f(y)) = xf(1) = yf(1)$, deci $x = y$, deci f este injectivă. .... **1 punct**

Atunci $f(xf(1)) = f(x)$ implică $x = xf(1)$ pentru orice x , deci $f(1) = 1$.
Mai departe, $f(f(y)) = yf(1) = y$ pentru orice y . Atunci $f(f(x)f(y)) = yf(f(x)) = xy$, deci $f(xy) = f(f(f(x)f(y))) = f(x)f(y)$. Deci $f(-1)^2 = f(1) = 1$, iar cum $f(1) = 1$ și f este injectivă, atunci $f(-1) = -1$, iar $f(-x) = f(-1)f(x) = -f(x)$ pentru orice x ..... **1 punct**

(b) Dacă $f \equiv 0$, este clar că mulțimea punctelor fixe este $\{0\}$, deci finită.

Dacă însă $f \neq 0$, conform celor arătate mai sus, avem $f(xy) = f(x)f(y)$, pentru orice $x, y \in \mathbb{R}$. Fie $A = \{x \in \mathbb{R} : f(x) = x\}$. Atunci $\{-1, 0, 1\} \subset A$ ..... **1 punct**

Mai mult, dacă $x \in A$, atunci $f(x^2) = f^2(x) = x^2$ și inductiv $f(x^n) = x^n$, pentru orice $n \geq 1$, deci $x \in A$ implică $x^n \in A$, iar cum A este finită rezultă că $A \subset \{-1, 0, 1\}$. Întrădevăr, dacă $x \in A$ are modul diferit de 0 sau 1, atunci mulțimea $\{x, x^2, x^3, \dots\}$ este infinită și inclusă în A , deci A ar fi infinită, contradicție. Deci $A = \{-1, 0, 1\}$ ..... **1 punct**

În relația din ipoteză, pentru $x = y$ avem $f(xf(x)) = xf(x), \forall x \in \mathbb{R}$. Deci $xf(x)$ este punct fix pentru orice $x \in \mathbb{R}$, deci $xf(x) \in \{-1, 0, 1\}$ pentru orice $x \in \mathbb{R}$ ... **1 punct**

Pentru $x = 0$, avem $f(x) = 0$ iar pentru $x \neq 0$ avem $f(x) \neq 0$ (din injectivitate), deci $xf(x) \in \{-1, 1\}$. Dacă $x > 0$, atunci $xf(x) = xf(\sqrt{x^2}) = xf^2(\sqrt{x}) \geq 0$, deci $xf(x) = 1$, adică $f(x) = \frac{1}{x}$. Pentru $x < 0$, avem $-x > 0$, deci $f(-x) = \frac{1}{-x}$. Atunci, din (a) avem $f(-x) = -f(x) = -\frac{1}{x}$, deci $f(x) = \frac{1}{x}, \forall x \neq 0$ ..... **1 punct**